

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

L. Z.

Cím:

Meghalt egy magyar
színész

Forrás:

Pest

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

((

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Ujházi Ede

"1942"

Személy

Meghalt egy magyar színész

Az öregebb kortársak még jól emlékezhetnek, amikor a millenium után, a múlt század 90-es éveinek végén Ermete Zacconi, a híres olasz színművész és Eleonore Duse, a nagy tragika itt jártak társulatukkal a fővárosban s pompás játékokkal szórakoztatták a közönséget. A régi Nemzeti Színházban, ott, ahol ma már a Rákóczi-út és Múzeum-körút sarkán csak üres telke áll az egykori Grassalkovich herceg hagyatékának, játszottak felváltva a mi színészeinkkel. Páros napokon, amikor az olaszok játszottak, a Nemzeti kitűnő művészei lelkesen tapsoltak olasz kollégáiknak, amidőn pedig páratlan napon a magyar műsor ment, az olaszok élvezték a magyar kollégák játékát. Esténként, szinte nyári idő volt már április második felében, rendszerint olaszok és magyarok egyaránt a régi Vampeticebe jártak a zöldbeborult fák alá (ma a Gundel-féle állatkerti vendéglő), ahol híres, jó konyha, püseni sör és nagyszerű borok vonzották a vendégeket. De idejártak az újságírók, művészek és politikusok is. Külön asztaluk volt a kormánypárti és ellenzéki honatyáknak, a művészek és zsurnaliszták is pártokra szakadva, más-más asztalnál fogyasztották az idei libát fejessalátával, a malacpörköltet tarhonyával, a tejfeles paprikáscsirkét nokedlivel és a túrós-suszát. Jókedv s hangulat uralkodott, de azért itt-ott néha összekoccanások is voltak.

A legérdekesebb asztala Bartha Miklósnak volt, amelyhez esténként megjöttek a politikusok közül Ugron Gábor, Polónyi Géza, Hock János, Szentiványi Árpád, Major Ferenc, a néppárti orvos, Förster Ottó, a piarista Hévízy János, Rakovszky István, László Mihály, Kálmán Károly, a papköltő, Zboray Miklós, Csernoch János, a későbbi hercegprímás, Bakó József, a körösi református papképviselelő, Visontai Soma, Vajay István, a cisztercita Kalocsai Alán, néha Eötvös Károly, a vajda is, a toll mestereiből pedig: báró Kaas Ivor, Szatmári Mócsi, Benedek Elek, Jókai Mór, Holló Lajos, Horváth Gyula, Sipulusz (Rákosi Viktor), Csávolszky Lajos, Francisz Norbert bakonybéli bencés apát (író és volt képviselő), a művészgardát pedig Náday Ferenc és Ujházi Ede, a mester képviselték. Herceg Ferencnek is volt külön asztala, Tisza Istvánnak szintén, ahol Kállay Ubul és a mindig tréfáskedvű Kállay Tomi voltak a hangadók.

Egyik este a Bartha Miklós asztalánál Förster Ottó nagyon dicsérte a Zacconiek előadását s későbbben át is ment az olasz művészek asztalához, ahol az aznapi magyar Bánk bán előadásról vitakoztak. Zacconi-e, avagy társulatának más tagjára, ma már nem tudom, olyan nyilatkozatot tett, hogy a magyar művészek kitűnőek, csak meghalni nem tudnak a színpadon. Förster későbbben aztán elmesélte ezt az asztalunknál is s éppen akkor jött meg elkésvé Ujházi Ede, akit, sajnos, a mai generáció már csak a tyúkleveséről ismer. Megütötte a fülét az olaszok megjegyzése s miatti vacsorát és csopaki fröccsöt rendelt, odaszólt

Förster Ottónak:

— Te marha! (Ez volt a megszokott, derűs szólásmódja.) Melyik talian mondta ezt?

— Valamelyik.

— No majd visszafizetem neki. Szinte a guta üt meg a méregtől.

Szóttamul fogyasztotta el idei libapecsényjét s itta hozzá a fröccsöket. A rosszkezd azonban meglátszott rajta. Elvörösödött, mint a kan pulyka s még az erei is kidagadtak.

— Majd megüt a guta! — mondotta.

— Ugyan, Ede, — replikázott Bartha — ne vedd a szívedre.

— Kutyaugatás nem hallik az égbe, mester! — nyugtatta meg László Miska.

De Ujházi csak nem felelt, idegesen izgett-mozgott a helyén. Meleg is volt, az ital is izgatta, meglátszott, hogy rosszul van. Egyszerre csak még jobban elvörösödik, feje oldalt hanyatlik, hörgögni kezd, jobb kezével letépi nyaklendőjét és gallérját s hirtelen lefordul »jaj, végem van!« kiáltással székről s elvágódik a földön. Szabályosan megütötte a guta. Óriási ijedelem és konsternáció, Major Ferenc, a doktor tetérdel melléje s bontogatja mellényét, hallgatja szíve verését, Hock János is odaugrik, hogy egyházi feloldozást adjon a haldoklónak, amikor Major szomorúan mondja: »Telefonáljatok a mentőkért, de azt hiszem, itt minden segítség későn jön már. Apoplexia, nincs mentség!« Az olaszok is felugráltak helyeikről, Vampetice is előjött, a cigány elhallgatott, hiszen a mester meghalt. Általános szomorúság, a publikum egy része már fizet s megilletődve távozni készül.

Ebben az óriási kavarodásban hirtelen, mint a villám, ugrik fel Ujházi és harsányan kiáltja el: »Igy hal meg egy magyar színész! Ezt nem csinálja utánam egy talian sem!«

Azzal mosolyogva letült és folytatta jókedvvel vacsoráját s hajnalig mulattatta anekdotáival a megnövekedett társaságot. Az olasz társulat másnap elutazott. L. Z.